

Het Huis van de Kennisstad

Bouwstenen voor sterke kennissteden

Netwerk
Kennissteden
Nederland

REGENALYZE

Voorwoord

Innovatie is cruciaal voor het verdienvermogen van Europa en Nederland, zo concludeerden eerder Draghi en recent ook Wennink in zijn rapport *De route naar toekomstige Welvaart (2025)*. De Nederlandse kennissteden zijn dé brandpunten in Nederland waar kennis, innovatie en educatie centraal staan. Het zijn steden waar verschillende actoren – universiteiten, hogescholen, MBO-opleidingen en andere onderwijs- en onderzoeksinstituten, bedrijven en de overheid, al dan niet op campuslocaties – in triple helix-verband samenwerken om kennis te genereren en te valoriseren.

Het Netwerk Kennissteden Nederland (NKN) is het platform waar de kennissteden en de koepels van hoger onderwijsinstellingen en studentenhuysvesters elkaar ontmoeten. De belangrijkste ambitie van het NKN is het versterken van de kennis- en innovatiekracht van Nederland als kennisland door versterking van de kennissteden. Enerzijds door kennis uit te wisselen en van elkaar te leren. Anderzijds door belangen te behartigen, met als doel de ontwikkeling van kennissteden te stimuleren.

Het integrale narratief van wat een kennisstad exact is en waarop gemeente en andere stakeholders met elkaar kunnen en/of moeten inzetten, zowel op het gebied van kennisontwikkeling en -deling als belangenbehartiging, ontbreekt nog. Op initiatief van het NKN is in samenwerking met dr. Willem van Winden daarom het Huis van de Kennisstad ontwikkeld. Met dit vernieuwende integrale perspectief wil het NKN kennissteden en alle relevante actoren inspireren, kennis ontwikkelen en delen en handvatten aanreiken voor samenwerking, beleid en actie.

Floor Vermeulen, voorzitter Netwerk Kennissteden Nederland
Wageningen, 10 maart 2026

Netwerk
Kennissteden
Nederland

Colofon

Titel publicatie

Het Huis van de Kennisstad
Bouwstenen voor sterke kennissteden

Dit rapport biedt een vernieuwd model voor de positie en betekenis van kennissteden in Nederland. Kennis- steden – steden met een hogeschool of universiteit – zijn motoren van ontwikkeling, innovatie, maatschappelijke vernieuwing en culturele dynamiek. Het rapport vernieuwt en verdiept het concept van het ‘kennishuis’ dat eerder werd ontwikkeld door de auteur.

Publicatiedatum

Maart 2026

Een uitgave van

Netwerk Kennissteden Nederland (NKN)
<https://netwerkkennissteden.nl/>

Auteur

Dr. Willem van Winden

**Kennishuis-model © Willem van Winden,
Regenalyze, 2025.**

Inhoud

Inleiding	4
Een metafoor: het Huis van de Kennisstad.	5
De kennisstad als bron van kennisintensieve bedrijvigheid	6
De kennisstad als atelier voor maatschappelijke vraagstukken	7
De kennisstad als forum voor nieuwe ideeën en debat.	8
De kennisstad als bijenkorf van talent	9
De kennisstad als leeromgeving	10
Het fundament	11
De gevel: Profileren en positionering.	13
Organiserend vermogen	14
Waar kun je het Huis van de Kennisstad- model voor gebruiken?	15
Tabel 1 Checklist: eerste aanzet	16
Bijlage: Governancemodellen	17
Over de auteur	20

Inleiding

Kennissteden – steden waar een hogeschool of universiteit gevestigd is – spelen een cruciale rol in de ontwikkeling van Nederland op sociaal, economisch en cultureel vlak. Ze vormen centra van onderwijs, onderzoek en innovatie, en zijn daarmee motoren van vooruitgang en het verdienvermogen van Nederland. Kennissteden van groot belang voor het opleiden van hoogopgeleide professionals. Universiteiten, hogescholen en MBO's trekken jaarlijks tienduizenden studenten, zowel uit Nederland als uit het buitenland. Dit draagt bij aan de beschikbaarheid van goed geschoolde arbeidskrachten die essentieel zijn voor sectoren zoals technologie, zorg, onderwijs en duurzame energie. Studenten blijven vaak na hun studie in of rond de stad wonen en werken, waardoor de lokale en regionale economie versterkt wordt.

Daarnaast zijn kennissteden broedplaatsen van innovatie. Universiteiten en hogescholen voeren fundamenteel, toegepast en praktijkgericht onderzoek uit, vaak in samenwerking met bedrijven, overheden en andere onderwijsinstellingen. Deze kennisontwikkeling leidt tot nieuwe producten, diensten en oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen, zoals de energietransitie, digitalisering en gezondheidszorg. Kennissteden zijn brandpunten van dynamische ecosystemen waar talent, kapitaal en creativiteit samenkomen.

Naast hun economische en innovatieve waarde hebben kennissteden ook een maatschappelijke en culturele betekenis. Studenten en kenniswerkers zorgen voor vernieuwing en diversiteit in de stad, wat leidt tot een levendige culturele scene en een open stedelijk klimaat. Bovendien dragen kennisinstellingen bij aan maatschappelijke betrokkenheid, bijvoorbeeld door projecten in wijken, samenwerking met lokale organisaties en initiatieven gericht op duurzaamheid en inclusie.

Kortom, kennissteden zijn onmisbaar voor Nederland. Ze zorgen voor talentontwikkeling, innovatie, economische dynamiek en maatschappelijke vooruitgang. Door hun internationale aantrekkingskracht en regionale verbindende rol versterken zij zowel de positie van Nederland in de wereld als de leefbaarheid in eigen land.

Een metafoor: het Huis van de Kennisstad

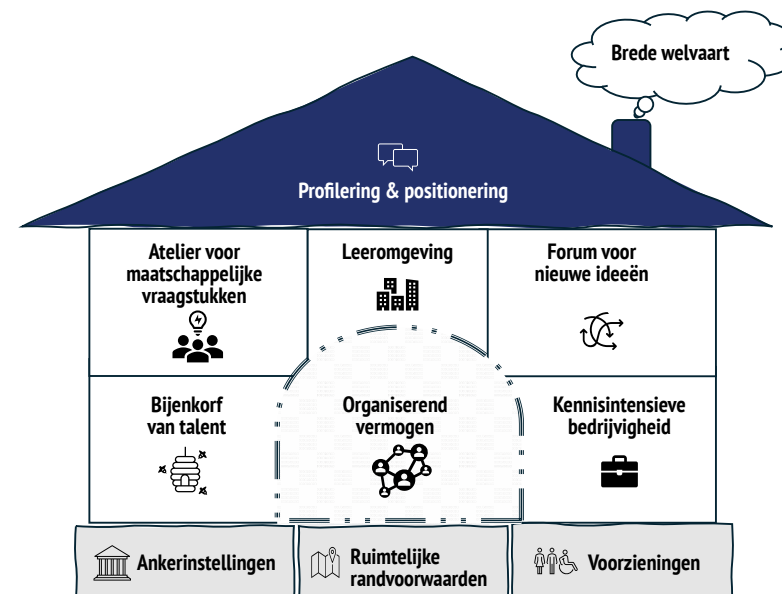
Het huis staat symbool voor de kennisstad. Het fundament wordt gevormd door drie pijlers: vitale ankerinstellingen, goede ruimtelijke condities, en adequate voorzieningen voor studenten en inwoners. Daarboven bevinden zich vijf kamers die samen de functies van een kennisstad weergeven.

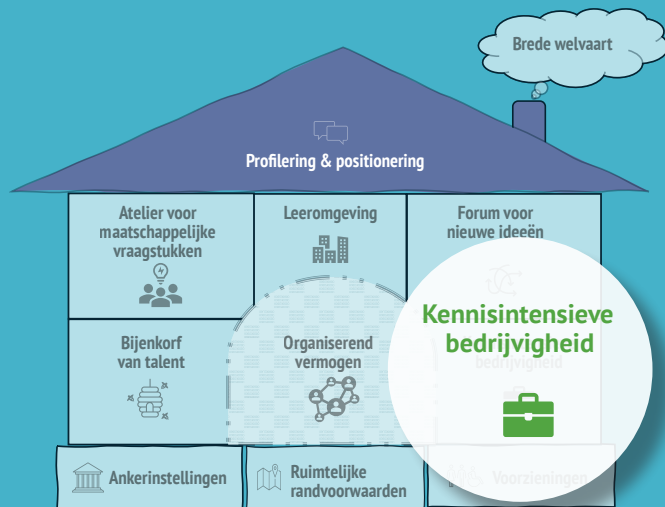
Elke kamer kan worden gezien als een belangrijk aspect of domein van de kennisstad, met een eigen dynamiek (die heel verschillend kan zijn per stad); elke kamer heeft specifieke aandachtspunten en vraagt om samenwerking tussen betrokken partijen en mensen. Centraal in het huis staat het organiserend vermogen: de mate waarin kennisin-

stellingen, gemeente en andere relevante actoren effectief samen optrekken om de kennisstad te versterken.

Bovenin het huis zien we de gevel: die staat voor de (gezamenlijke) positionering en profilering van de kennisstad. Een sterke kennisstad is geen doel op zich, maar een middel om bij te dragen aan brede welvaart voor al haar bewoners, binnen de planetaire ecologische grenzen.

Alle aspecten van het kennishuis lichten we nader toe.

De kennisstad als bron van kennisintensieve bedrijvigheid

Een kennisstad is een bron van economische dynamiek waar nieuwe kennis wordt omgezet in producten en diensten. Dat gebeurt op allerlei manieren: via start-ups (van onderzoekers of studenten); licenties en patenten die verkocht worden; of via innovatieve partnerships tussen kennisinstellingen en bedrijven. Ook is de kennisstad een magneet voor kennisintensieve bedrijven, die afkomen op het jonge hooggeschoolde talent, of graag in de buurt willen zitten van state-of-the-art onderzoeksgroepen waar ze nauw mee samenwerken. Het werkt als een vliegwiel: talent trekt bedrijvigheid aan, maar ook andersom. Zo kunnen hoogwaardige clusters ontstaan van kennisintensieve sectoren. De campus biedt plek voor start-ups en scale-ups.

Relevante issues en uitdagingen

- Ruimte voor bedrijvigheid op campussen en innovatiedistricten
- Ontwikkeling van strategische sectoren voor Nederland en Europa (rapporten Draghi en Wennink)
- Beschikbaarheid venture capital/financiering (publiek en privaat)
- Bevorderen van ondernemerschap studenten & onderzoekers
- Bevorderen van valorisatie
- Doorontwikkeling en vasthouden van start-ups in scale-up fase
- Verbinden van de kenniseconomie en de “gewone” economie
- Beschikbaarheid (internationaal) talent

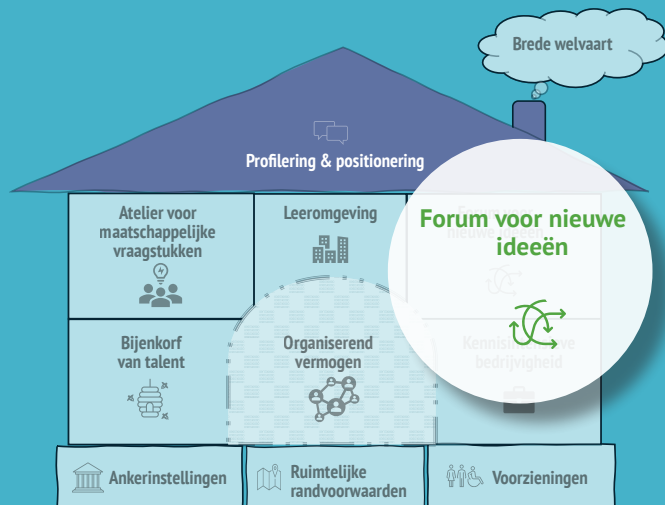
De kennisstad als atelier voor maatschappelijke vraagstukken

De kennisstad is een plek waar onderzoekers, docenten en studenten samen met allerlei andere partijen en inwoners urgente maatschappelijke vraagstukken analyseren en aanpakken rondom energietransitie, duurzame/circulaire economie, maar ook sociale issues zoals obesitas, eenzaamheid, gezondheidzorg etc. Hier gaat het dus niet primair om het creëren van innovaties die economisch renderen: de innovaties zijn missie-gedreven en leiden tot maatschappelijke baten. Maar uiteraard kunnen ook hier nieuwe bedrijven uit ontstaan. De kennisstad is zo een omgeving waar nieuwe aanpakken als eerste worden bedacht en uitgetoetst, en daarna breder worden opgeschaald.

Relevante issues en uitdagingen

- Identificatie van relevante maatschappelijke vraagstukken; opdrachtgeverschap goed regelen
- Langdurige/programmatische samenwerking: partnerschappen, agendering, organisatie, financiering
- Ruimte en flexibele regelgeving voor experimenten
- Benutting en opschaling van succesvolle experimenten/pilots
- Verankeren van kennis in beleidsprocessen (evidence-based beleid, “kennisgedreven werken”)

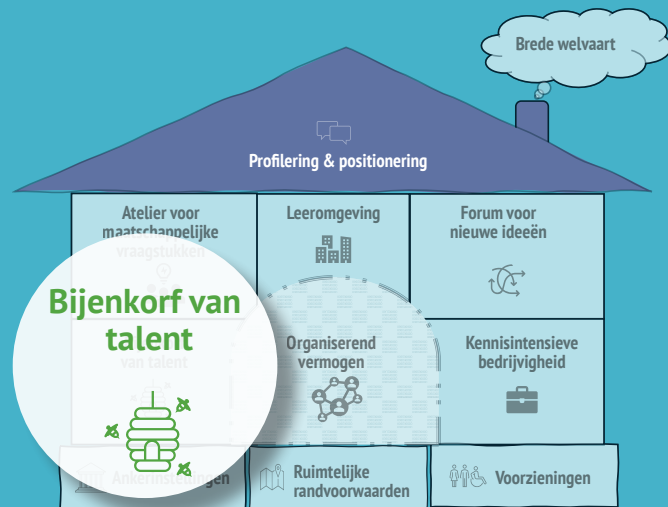
De kennisstad als forum voor nieuwe ideeën en debat

Een kennisstad zit vol met (jonge) slimme mensen die de maatschappij op een nieuwe manier willen vormgeven. Daarmee is de stad een bakermat voor sociale & culturele experimenten, nieuwe alternatieve leefstijlen en maatschappijvisies. Het is de plek waar veel en soms ook fel gedebatteerd wordt over nieuwe ontwikkelingen in technologie, maatschappij, kunst, cultuur, economie en politiek. Een kennisstad heeft inspirerende plekken en fora waar vernieuwers hun ei kwijt kunnen, en waar de uitwisseling van gedachten en ideeën op een democratische manier kan plaatsvinden. En waar nieuwe experimenten de ruimte krijgen.

Relevante issues en uitdagingen

- Omgaan met/kanaliseren van heftige conflicten en protesten; ruimte bieden vs grenzen stellen
- Faciliteren van allerlei vormen van discussie en debat (publieke podia, conferenties, debatten, festivals, science cafés, open college-series), met menskracht en ruimte, en financiën
- Betrekken van alle inwoners; toegankelijkheid bevorderen (taal, bereikbaarheid, deelname van diverse groepen)
- Afstemming rondom grote (wetenschappelijke) conferenties

De kennisstad als bijenkorf van talent

De hoger onderwijsinstellingen en MBOs werken als een magneet voor talent uit regio, binnen- en buitenland. Kennissteden hebben daarmee veel “tijdelijke”, veelal jonge inwoners; de stad staat voor de uitdaging om hen een thuis te bieden en eventueel te behouden als ze afgestudeerd zijn. De kennisstad is een plek waar (jonge) mensen gedurende een aantal jaren zichzelf ontwikkelen in een cruciale fase van hun leven. Niet alleen professioneel via hun studie, maar ook als mens en burger, in relatie tot anderen. De kennisstad biedt idealiter een inspirerende en tegelijk veilige omgeving waar studenten het beste in zichzelf kunnen bovenhalen, grenzen opzoeken en stellen, en hun plek in de maatschappij kunnen veroveren, in een complexe wereld waar niets vanzelfsprekend is. Een sterke kennisstad biedt mogelijkheden voor (jonge) mensen om te ontdekken waar ze goed in zijn of waar ze zich voor willen inzetten: vrijwilligerswerk, meedoen in het verenigingsleven, een bedrijf beginnen.

Relevante issues en uitdagingen

- Studentenwelzijn
- Participatie- en inclusieprogramma's voor internationale studenten/kennisswerkers (taal, inburgering, sociale netwerken).
- Retentiebeleid; vasthouden van (internationaal) talent
- Spanningen en verbinding tussen studenten, (internationale) kennisswerkers en andere burgers van de stad

De kennisstad als leeromgeving

Een kennisstad is een leeromgeving waar studenten en professionals zich continu verder kunnen ontwikkelen. Doorlopende leerlijnen tussen MBO, HBO en WO maken het mogelijk om soepel door te stromen. Curricula zijn sterk verweven met de praktijk: studenten werken aan echte opdrachten voor echte opdrachtgevers in de stad; bedrijven en instellingen in de stad staan open voor stagiairs, en begrijpen dat studenten ook fouten kunnen en mogen maken. Er zijn goede programma's voor om- en bijscholing die werkenden helpen om een nieuwe weg in te slaan of zich verder te ontwikkelen. Via citizen science worden ook andere inwoners van de stad betrokken bij onderzoek. Zo wordt de kennisstad een klaslokaal en een levend laboratorium (living lab): een lerende stad.

Relevante issues en uitdagingen

- Samenwerking tussen WO, HBO en MBO voor optimale doorstroming/leerlijnen
- Programma's voor leven lang ontwikkelen (LLO); omscholings-, herscholings- en bijscholingsprogramma's
- Onderwijs voor volwassenen en andere doelgroepen
- Structurele samenwerking tussen werkgevers en onderwijs: praktijkgestuurd leren (stages, projecten in de stad), traineeships, stages etc.

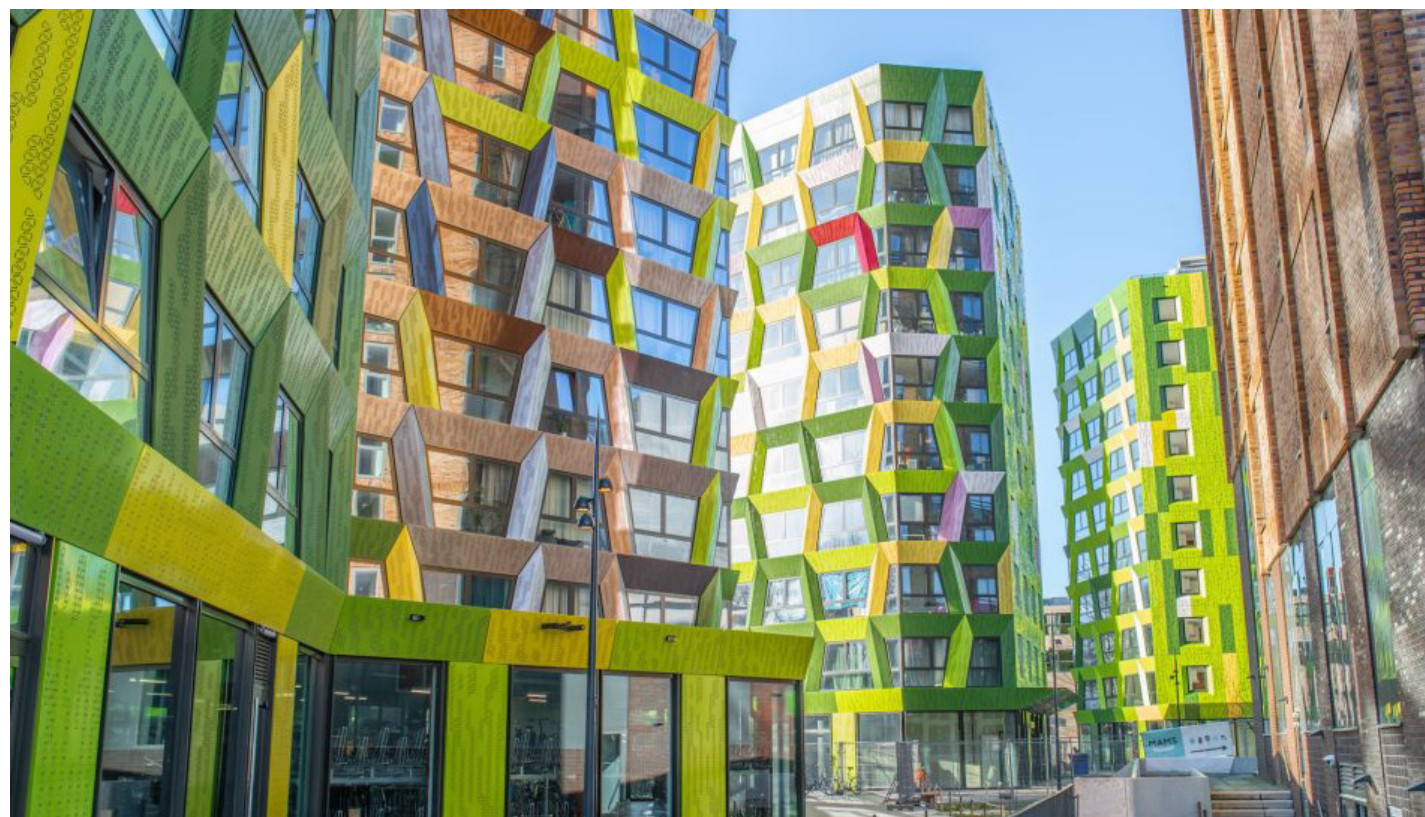
Het fundament

Het Huis van de Kennisstad rust op drie fundamenteën: vitale ankerinstellingen, goede ruimtelijke condities, en adequate voorzieningen voor studenten en andere inwoners.

Vitale ankerinstellingen

Vitale ankerinstellingen zijn primair de kennisinstellingen en de gemeente, aangevuld met andere grote lokale organisaties zoals ziekenhuizen of

grote werkgevers. Zij vormen de kurk waar de kennisstad op drijft. Vitale instellingen zijn financieel en organisatorisch robuust, kunnen schokken opvangen, blijven investeren, bieden een stabiele basis voor lange-termijnsamenwerking, en zorgen voor internationale uitstraling die nieuwe mensen, bedrijven en investeringen aantrekt.

Het fundament

Goede ruimtelijke condities

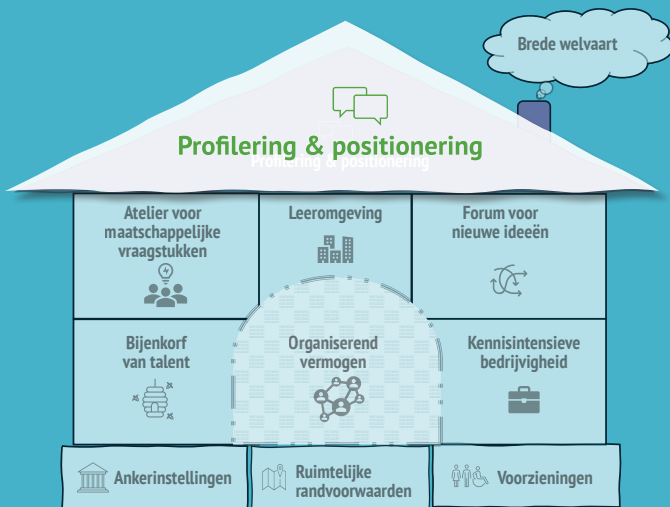
Goede ruimtelijke condities maken een kennisstad dagelijks werkbaar en aantrekkelijk. Bereikbare campussen en innovatiedistricten bieden voldoende ruimte en zorgen voor korte afstanden tussen onderwijs, onderzoek, bedrijven en voorzieningen, waardoor ontmoeting en samenwerking kunnen floreren. Hoogwaardig OV, veilige hoofdfietsassen en slimme mobiliteit vergroten de arbeidsmarktregio en verlagen drempels voor studenten en werknemers. Een kennisstad biedt voldoende, adequate en betaalbare huisvesting voor studenten en onderzoekers.

Sterke voorzieningen

Sterke voorzieningen zijn de dagelijkse brandstof van een kennisstad: goede sport-, cultuur- en zorgvoorzieningen, kinderopvang en een veilig, groen leefklimaat maken studeren en werken aantrekkelijk en helpen talent te blijven. Digitale infrastructuur en toegankelijke studie- en werkplekken ondersteunen onderzoek, onderwijs en startups. Community hubs en bibliotheken verlagen drempels voor ontmoeting en kennisdeling. Evenwichtige spreiding over wijken en aandacht voor toegankelijkheid voorkomen uitsluiting en overbelasting.

Relevante issues en uitdagingen

- Ruimte voor ontwikkeling van campussen, innovatiedistricten, bereikbare vestigingslocaties
- Mobiliteit: openbaar vervoer, fietsnetwerken, slimme mobiliteitsoplossingen en bereikbaarheid voor werknemers en studenten
- Woningmarkt: studentenhuishvesting, huisvesting voor expats, gentrificatie/druk op woningmarkt; wonen op de campus
- Aanbod van voorzieningen (sport, cultuur, gezondheidszorg, kinderopvang en maatschappelijke ondersteuning) voor studenten, onderzoekers, ondernemers en internationals
- Faciliteren van flexibele werk- en studieplekken in de hele stad (bibliotheek, community hubs)
- Leefklimaat: culturele en sociale voorzieningen, betaalbare horeca, recreatie en nacht-economy beleid, veiligheid
- Oplossingen voor belangrijke bottlenecks: netcongestie, stikstofbelemmeringen, en ruimtelijke beperkingen

De gevel: Profilering en positionering

De gevel van het Huis van de Kennisstad staat voor profilering en positionering: Wat maakt ons uniek als kennisstad, waar zijn we echt goed in, waar richten we ons op, hoe positioneren we ons richting belangrijke doelgroepen, wat is ons verhaal, hoe vertellen we dat intern en extern om onze doelgroepen te bereiken, en hoe werken we daarbij samen?

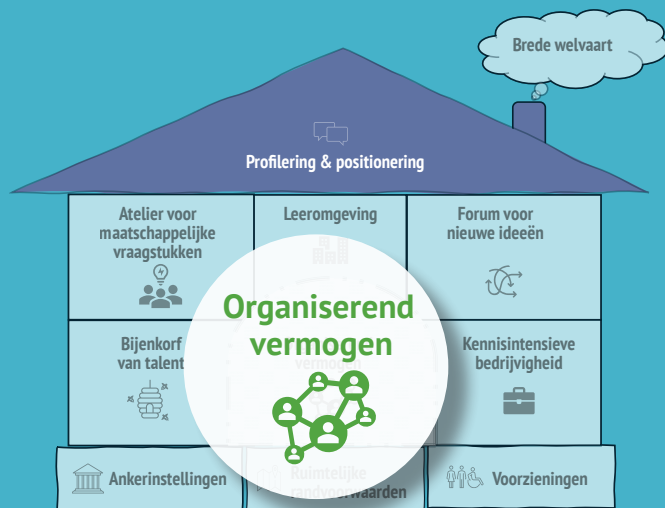
Er is een toenemende concurrentie tussen kennisinstellingen en kennissteden in het aantrekken van studenten (door vergrijzing en een terugloop van internationale studenten), en kennisintensieve bedrijvigheid. Dat roept nieuwe vragen op rondom marketing en positionering: waar gaan we voor, waar zijn we goed in, en hoe vertellen we ons verhaal als attractieve kennisstad?

Een goede externe profilering en positionering draagt bij aan de bekendheid en imago van de kennisstad op specifieke onderdelen, en helpt om talent, kennisintensieve bedrijvigheid en (overheids)investeringen naar de stad toe te trekken. Om dat goed te kunnen doen is diepgaand inzicht nodig in de sterke punten van de kennisstad (disciplines/vakgebieden, technologieën, opleidingen, etc.) maar ook in de beweegredenen van de beoogde doelgroepen (bepaalde typen bedrijvigheid, studenten, kenniswerkers).

Een sterke kennisstad heeft een goed en overtuigend narratief, afgestemd op de doelgroepen, en weet dat voor het voetlicht te brengen. Dat vraagt om een citymarketingstrategie die veel verder gaat dan een slogan.

Relevante issues en uitdagingen

- Positionering van de kennisstad in regionale kennisinitiatieven ("valleys")
- Scherpere positionering en profilering (onderwijs, onderzoek en bedrijvigheid) i.h.k.v. nieuwe strategische sectoren en waardeketens, zoals benoemd in rapporten Draghi en Wennink
- Gezamenlijke city brandingstrategie als kennisstad
- Samenwerking bij aantrekken (buitenlandse) studenten en kenniswerkers

Organiserend vermogen

Centraal in het Huis van de Kennisstad staat het organiserend vermogen: de mate waarin kennisinstellingen, gemeente en andere relevante actoren effectief samen optrekken om de kennisstad te versterken.

Een kennisstad heeft baat bij een gezamenlijke agenda, waarin de belangrijkste stakeholders (met minimaal de gemeente en kennisinstellingen) afspreken hoe ze samen gaan optrekken en waar de prioriteiten liggen. Daarbij is helderheid is nodig over de verdeling van rollen, taken en verantwoordelijkheden, en de allocatie van financiële middelen.

Om een strategische agenda op te stellen en uit te voeren is een sterke governance nodig, die wordt gedragen door de bestuurlijke top van de kennisinstellingen en de gemeente, maar waar ook gezamenlijke slagkracht en uitvoeringskracht wordt georganiseerd op de werkvloer.

De governance van een kennisstad kan veel verschillende vormen aannemen, van losse projectsamenwerkingen tot strategische partnerschappen tot structuren. Het ambitieniveau en de intensiteit kan verschillen.

Relevante issues en uitdagingen

- Coördinatie, regie en agendering van het netwerk van kennisinstellingen, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en andere actoren
- Opzetten, organiseren en financieren van heldere samenwerkingsstructuren (bestuurlijke platforms, programmaraad, 'one stop shop' voor partnerships)
- Helderheid over rollen, verantwoordelijkheden en taakopvatting van de partners
- Transparante besluitvorming en monitoring (prestatie-indicatoren en evaluatie)
- Afstemming met regionale, nationale en Europese strategische agenda's

Waar kun je het Huis van de Kennisstad-model voor gebruiken?

Het Huis van de Kennisstad kan op verschillende manieren worden toegepast door kennissteden:

- Zelfanalyse: hoe staat onze kennisstad ervoor? Wat doen we al goed, waar moet het beter? Hebben we het goed georganiseerd, wat is onze agenda en governance? Het is mogelijk om het model verder uit te werken tot een meer gedetailleerde zelf-scan. Tabel 1 geeft een voorzet.
- Handelingsperspectief: wie doet wat in een goede kennisstad? In elke kamer van het huis moet veel gebeuren, en er zijn verschillende partners bij betrokken (waaronder bijna altijd de gemeente en de kennisinstellingen). Het model kan helpen om de verdeling van rollen

en verantwoordelijkheden op de deelaspecten helder te krijgen.

- Leren & vergelijken: wat kunnen we leren van andere succesvolle kennissteden? Het model kan gevuld worden met best-practices in de verschillende kamers van het Huis. Het model kan ook verder worden uitgewerkt met indicatoren per kamer, om systematische vergelijking en benchmarking mogelijk te maken.
- Samenwerken & lobbyen: op welke aspecten delen we problemen, zorgen of kansen met andere kennissteden? Hoe kunnen we samen optrekken en/of het beleid in Den Haag en Brussel beïnvloeden?

Tabel 1 Checklist: eerste aanzet

Kamer in het Huis van de Kennisstad	Wat zijn onze uitdagingen?	Welke initiatieven zijn er al?	Wat is de rol van de gemeente?
Kennisintensieve bedrijvigheid			
Atelier voor maatschappelijke vraagstukken			
Forum voor nieuwe ideeën en debat			
Bijenkorf van talent			
Leeromgeving			
Profilering & positionering			
Organiserend vermogen			
Fundament 1: Vitale anker-instellingen			
Fundament 2: Ruimtelijke randvoorwaarden			
Fundament 3: Voorzieningen			

Bijlage: Governancemodellen

Deze bijlage bevat een menu/samenvatting van een aantal modellen die door Europese steden worden gebruikt.

Een integrale, omvattende samenwerking. In 2019 ondertekenden de burgemeester van Trondheim en de rector van de Noorse Universiteit voor Wetenschap en Technologie (NTNU) een hernieuwde strategische samenwerking voor 4 jaar: de “UniversityCity TRD3.0” waarin ze overeenkwamen om samen te werken rond vijf strategische themagebieden: onderwijs voor kinderen en jongeren, gezondheid en welzijn, stedelijke ontwikkeling en planning, innovatie in de publieke sector en digitalisering/smart city. De stad ziet deze overeenkomst als instrumenteel om haar strategieën, operationele prestaties en innovatie te verbeteren. De samenwerking omvatte de oprichting van vijf innovatiegroepen (met gemengde deelname van stad en universiteit) om in de specifieke gebieden te werken. In februari 2021 waren ongeveer 190 projecten opgenomen in het samenwerkingskader. De samenwerking heeft veel gebracht maar is ook voor verbetering vatbaar, zo blijkt uit een grondige evaluatie van Torfing et al. (2024): De nieuw gecreëerde gezamenlijke organisatie-eenheden hebben onvoldoende mandaat en autoriteit om zaken binnen hun organisaties voor elkaar te krijgen en mensen te mobiliseren; De interactie tussen stuur-

groep (het politieke niveau) en het tactisch leiderschap kan beter; en er is vaak nog onduidelijkheid over de visie, de doelen en de gezamenlijke prioriteiten van het partnerschap.

Een “convenant” tussen stad en universiteit, waarin beide partijen hun wederzijdse afhankelijkheid tot uitdrukking brengen en zich vastleggen op bepaalde acties, maar zonder nieuwe organisatiestructuren te creëren. De gemeente Linköping en de gemeente Norrköping hebben een strategische samenwerkingsovereenkomst met de Universiteit van Linköping (LiU), die campussen heeft in beide gemeenten. Deze overeenkomst geeft uitdrukking aan de onderlinge betrokkenheid tussen beide partijen en fungeert als platform voor discussie over gezamenlijke issues en het formuleren van gemeenschappelijke strategische doelen.

Civic University agreements: Deze benadering is vergelijkbaar met het hierboven beschreven Convenant, maar is meer geworteld in het concept van de Civic University, en meer universiteitsgestuurd. “Een Civic University betekent authentiek verbonden zijn met een plaats en een gemeenschap, inspelen op de lokale behoeften en zich inzetten voor het succes van de stad/regio”. In the Verenigd Koninkrijk zijn Civic University Agreements (CUAs) populair, erzelfs een netwerk van

Bijlage: Governancemodellen

civic universities¹. Een voorbeeld is de Universiteit van Exeter. Devon County Council en de Universiteit van Exeter werken samen in een CUA met een sterke betrokkenheid bij de economische groei en welvaart, gezondheid, sociale en ecologische structuur van ons graafschap. De overkoepelende missie is om Devon te ondersteunen zodat het een bloeiende, duurzame en welvarende plaats wordt om te wonen en te werken. De overeenkomst richt zich op drie specifieke gebieden die deze overkoepelende missie ondersteunen:

- het ontwikkelen van een maatschappelijk middenveld met de ambitie om elke jongere tot bloei te laten komen,
- ruime toegang bieden tot betaalbare, CO2 arme huisvesting
- vaardigheden en innovaties ontwikkelen om een duurzame toekomst te realiseren

Elke missie wordt uitgewerkt in concrete initiatieven. De Civic University Agreement van Devon staat onder toezicht van een Civic University Partnership Board die jaarlijks bijeenkomt en bestaat uit hoge vertegenwoordigers van elke instelling. Managers van elke instelling vormen het coördi-

natieteam, met driemaandelijks bijeenkomsten waar ze kwesties/zorgen ter tafel kunnen brengen en/of hun huidige activiteiten kunnen delen. Jaarlijks wordt een conferentie georganiseerd om de betrokkenheid te vergroten, kritieke kwesties te identificeren, en kennis/informatie te delen. De Civic University Agreement werkt met weinig extra administratieve ondersteuning. De partners zorgen intern en in-kind voor coördinatie en ondersteuning. Voor nieuwe initiatieven en projecten wordt per geval bekeken hoe dit wordt gefinancierd.

Een stedelijk onderzoeksfonds, waaruit gezamenlijke stedelijke en universitaire onderzoeksprojecten kunnen worden gefinancierd. In het Finse Turku hebben de stad en de universiteiten een gemeenschappelijk onderzoeksfonds opgezet dat jaarlijks ongeveer 750.000 euro aan onderzoeksgeld verdeelt. Dit bedrag wordt gefinancierd door de gemeente, de universiteiten en een lokale woningstichting.

Een tweede voorbeeld is Interact: een gezamenlijk initiatief van de stad Lausanne en de Universiteit van Lausanne (UNIL)² dat is opgezet om de samenwerking tussen onderzoekers, studenten en

.....
¹ <https://civicuniversitynetwork.co.uk/civic-agreements/>

² <https://www.lausanne.ch/portrait/savoir-et-formation/universite/interact-partenariat-ville-universite.html>

Bijlage: Governancemodellen

medewerkers van de stad Lausanne te bevorderen en te ondersteunen. Het bestaat inmiddels 8 jaar. Elk jaar is er een “call for projects” waar onderzoekers en professionals projecten kunnen indienen. Het thema van de projectoproep voor 2025 is het onderzoeken van de relatie tussen de stad en gezondheid. De universiteit en de stad Lausanne lanceerden de projectoproep met een informeel “ontbijt”, waarbij zo’n veertig academici en potentiële partners van de gemeente samenkamen onder het genot van koffie en croissants. Deze thematische bijeenkomst bood leden van de twee instellingen de gelegenheid om ideeën uit te wisselen en de basis te leggen voor een breed scala aan samenwerkingsverbanden. Om in aanmerking te komen moeten de projecten bedacht en geleid worden door een UNIL-City team. Ze moeten verankerd zijn in Lausanne, een ontwikkelingsperspectief bieden dat niet uitsluitend academisch is en plaatsvinden tijdens het kalenderjaar. Het budget per project bedraagt maximaal 20.000.

Een speciale gemeentelijke afdeling voor relaties tussen stad en universiteit, die de belangrijkste gemeenschappelijke acties van de twee actoren coördineert. In Maagdenburg heeft de stad een “team wetenschap” opgericht dat rechtstreeks

rapporteert aan de burgemeester. Dit team ondersteunt allerlei acties en projecten die Magdeburg sterker maken als wetenschapsstad. Voorbeelden: de lange nacht van de wetenschap (waarbij alle laboratoria worden opengesteld voor het publiek), robotwedstrijden, het organiseren van een congres voor wetenschapsjournalisten, enz. Amsterdam heeft een City Science Officer (CSO), die zich inzet om de wetenschappelijke kennis van de universiteiten meer te verbinden en ten goede te laten komen aan de stad. In het Europese netwerk “European City Science Initiative” (CSI EU³) werken steden samen die soortgelijke constructies hebben.

.....

³ <https://openresearch.amsterdam/nl/page/115434/european-city-science-initiative-csi-eu>

Over de auteur

Regenalyze is in november 2023 opgericht door Willem van Winden. Het bureau richt zich op stedelijk economische vraagstukken, m.n. kenniseconomie, circulaire en regeneratieve economie. Van Winden heeft een jarenlange internationale onderzoekservaring op het gebied van kenniseconomie, innovatie ecosystemen en campus ontwikkeling, en schreef vele artikelen en boeken over deze onderwerpen. Sinds de oprichting in 2012 is hij betrokken bij EUniverCities, een Europees netwerk waar steden en universiteiten kennis uitwisselen over strategische samenwerking tussen stad en universiteit. Verder werkte hij als adviseur voor vele steden in binnen en buitenland (o.a. Hamburg, Bilbao, Wenen, Gent, Magdeburg, en Almere). Daarnaast is hij deeltijd lector Urban Economic Innovation aan de Hogeschool van Amsterdam, waar hij betrokken is bij het netwerk Campus Amsterdam, een samenwerkingsverband tussen campussen en innovatiedistricten in Amsterdam.

Eerdere relevante publicaties

Kenniseconomie & stedelijke governance

- Handbook for Strategic City-University co-operation; met heel veel voorbeelden uit Europa. <https://research.hva.nl/en/publications/handbook-for-strategic-city-university-co-operation>

[publications/handbook-for-strategic-city-university-co-operation](https://research.hva.nl/en/publications/handbook-for-strategic-city-university-co-operation)

- European Cities in the Knowledge Economy: Towards a Typology (Urban Studies, 2007) – Klassieker die een typologie van Europese steden in de kenniseconomie ontwikkelt en beleidsimplicaties schetst. [SAGE Journals IDEAS/RePEc](https://www.sagepub.com/journals/IDEAS/RePEc)
- Knowledge and the European City (TESG, 2010) – Analyse van de 'knowledge turn' in stedelijk beleid in Europa; laat vier uitingvormen zien (o.a. het werven van kenniswerkers). [amsterdamuas.com](https://www.amsterdamuas.com)
- Urban Governance in the Knowledge-Based Economy (Innovation: Management, Policy & Practice, 2008) – Over bestuurlijke uitdagingen en ongelijk verdeelde effecten van de kenniseconomie. [Taylor & Francis Online](https://www.tandfonline.com)
- European Cities in the Knowledge Economy: The Cases of Amsterdam, Dortmund, Eindhoven, Helsinki, Manchester, Munich, Münster, Rotterdam and Zaragoza (boek/edited volume) – Vergelijkende casestudies met o.a. Van den Berg en Van Winden. [research.hva.nl/Taylor & Francis](https://research.hva.nl/Taylor%20&%20Francis)
- European Cities in the Knowledge-Based Economy (2009, essay) – Reflectie op transitie naar de kenniseconomie en implicaties voor stedelijk beleid. [Taylor & Francis Online](https://www.tandfonline.com)

Over de auteur

Campussen

- Innovatiedistricten Amsterdam: Een handboek met casestudy's en aanbevelingen voor outreach, 2025; https://pure.hva.nl/ws/portalfiles/portal/52014943/Handboek_Innovatiedistricten_Amsterdam_NL.pdf
- Een nieuwe campus voor de stad: Hoe de Rotterdamse campus van de TU Delft een verrijking wordt voor alle Rotterdammers, Mei 2025, [Regenalyze](#)
- The Campus: Innovation Hotspot and City Redevelopment Catalyst (hoofdstuk in Dreams and Seeds: The Role of Campuses in Sustainable Urban Development) – Over de campus als motor voor innovatie én stadsontwikkeling. [research.hva.nl](#)
- A New Campus Concept in Aachen, Germany (rapport) – Praktijkcase over visie, strategie en businessmodel van een nieuwe campus. [regenalyze.nl](#)
- City & University: A Symphony for Progress (rapport) – Hoe stad en universiteit samen kunnen co-creëren; vijf domeinen van samenwerking. [research.hva.nl](#) [ResearchGate](#)
- The Street-Wise University: The Amsterdam Knowledge Mile (2019) – over hyper-lokale universiteit-stad samenwerking via de Knowledge Mile, https://www.mdpi.com/2076-0760/8/8/229?utm_source=chatgpt.com

Talent & internationalisering

- Cities for Talent: Medium-Sized European Cities Are Becoming More International (International Higher Education, 2023; met Marian Counihan) – Over aantrekken en vasthouden van talent in middelgrote steden. [E-Journals](#)
- Smaller University Cities: Lost in Globalisation or Hidden Gems? (essay/rapport) – Vooruitzichten van kleinere universiteitssteden in globalisering. [ResearchGate](#)

Ecosystemen, scale-ups & smart city

- Urban Innovation Systems: What Makes Them Tick? (boek, Routledge, 2014; met Braun, Otgaar, Witte) – Kaders voor stedelijke innovatiesystemen; relevant voor campus- en clusterontwikkeling.
- Tech Scale-Ups in the Amsterdam City Region (HvA-rapport, 2020) – Groei van scale-ups en voorwaarden in de stedelijke regio. [research.hva.nl](#)

NKN is een samenwerking van:

gemeente **Wageningen**

Gemeente Rotterdam

GEMEENTE TILBURG

 Gemeente Maastricht

Gemeente Delft

 Leiden

Vereniging Hogescholen

 Gemeente Amsterdam

 Nijmegen

KENCES
Kenniscentrum Studentenhuisvesting

Den Haag

Gemeente Utrecht

Gemeente Enschede

 EINDHOVEN

Gemeente **Groningen**

Universiteiten
van Nederland }

NETWERK KENNISSTEDEN NEDERLAND

Wat is NKN

Het netwerk waar kennissteden, hogeronderwijsinstellingen en studentenhuysvesters elkaar ontmoeten en samenwerken aan de kennis- en innovatiekracht van Nederland als kennisland door versterking van de kennissteden. Dit doet het netwerk in samenwerking met ministeries, onderzoekers en andere partijen die hieraan willen bijdragen.